

Høringsuttalelse fra Norsk Barnevernssamband

Rapport: De er våre barn – om å holde hodet kaldt og hjertet varmt

Høringsfrist: 15. september 2025

Norsk barnevernssamband er en 100 år gammel uavhengig sammenslutning som skaper møteplasser, bidrar med kompetanseheving og kompetansespredning samt er en meningsbærende aktør innenfor barnevernspolitikken. Vi jobber for å bedre barns oppvekstsvilkår generelt, og for de utsatte barne- og ungdomsgruppene spesielt, med vekt på samarbeid, brukerperspektiv, forståelse og kompetanse.

Vi har utarbeidet 10 verdier for et godt barnevernfaglig arbeid, gir ut Tidsskriftet Norges Barnevern, har en egen podkast «Barnevernsguidene» og arrangerer sambandsamlinger, institusjonkonferansen samt norsk og nordisk barnevernkongress.

Innledning

Norsk Barnevernssamband støtter i all hovedsak intensjonen om å bygge på allerede eksisterende tiltak og strukturer, og at tiltakene i større grad må være individuelt tilpasset den enkelte ungdom. Vi støtter også forslaget om grundigere kartlegginger.

Norsk Barnevernssamband støtter ekspertgruppens syn på at endringene er nødvendige, til tross for at det vil bli kostbart. Vi håper myndighetene vil se nytten av tiltakene og at nødvendige økonomiske midler og ressurser blir satt av slik at gjennomføringen blir vellykket.

Videre mener Norsk Barnevernssamband at rapporten og tiltakene må ses i sammenheng med Riksrevisjonens rapport som ble offentliggjort 18. juni 2025, da den vurderer myndighetens innsats opp mot barne- og ungdomskriminaliteten som kritikkverdig og at endring er nødvendig.

Norsk Barnevernssamband ønsker å understreke betydningen av riktig kompetanse i de ulike delene av systemet. Kompetanse er avgjørende for å styrke de ansattes arbeid med denne målgruppen, både i det kommunale barnevernet og institusjonsbarnevernet. Norsk barnevernssamband mener at det derfor er bekymringsfullt at Regjeringen nylig besluttet å fjerne kompetansekravet i barnevernet.

Tiltak foreslått i Norge

Overordnet mener ekspertutvalget at et godt samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer er en forutsetning for å lykkes med å hjelpe målgruppen. I dette arbeidet peker de på Statforvalteren, som de mener har en viktig rolle i opplæring, veiledning og støtte.

Norsk Barnevernssamband ønsker å påpeke at Statforvalteren allerede har mange oppgaver og ulike roller. Vi mener at å tilføre flere oppgaver og roller, samt øke Statsforvalterens mandat vil kreve en utredning/konsekvensutredning i forkant.

I tillegg vil en slik omorganisering kreve tilførsel av ressurser. Vi registrerer at det er foreslått 0,5 økte årsverk i hvert statsforvalterembete til dette arbeidet. Norsk Barnevernssamband stiller spørsmål ved om dette vil dekke det reelle behovet.

Norsk Barnevernsamband vil også, i likhet med ekspertgruppen, understreke betydningen av tilstrekkelig implementeringsstøtte til kommunene.

Hovedområde 1 – Barneverntjenesten styrkes i rollen som koordinator

Tiltak 1: Gul vest-rolle

I utgangspunktet mener Norsk Barnevernsamband at det er en god idé at barneverntjenesten får en tydeligere koordinatorrolle/Gul vest-rolle i forbindelse med disse komplekse barnevernssakene. Vi ser noen potensielle utfordringer i forbindelse med organiseringen og fordelingen av stillinger. Vi ber myndighetene gjøre et grundig arbeid i forbindelse med hvordan Gul vest-rollen skal utøves og organiseres.

Det samme gjelder de 60 stillingene som foreslås å fordeles. Det er viktig at disse fordeles på en mest mulig hensiktsmessig og rettferdig måte. Norsk Barnevernsamband kan ikke se at 60 stillinger er nok til å dekke behovet. Med så få stillinger blir det vanskelig å se for seg hvordan fordelingen av stillingene skal gjøres i praksis når det anslås å gjelde 50-100 barn og det er til sammen 236 barneverntjenester (kommunale, interkommunale og bydelsbarnevern).

Norsk Barnevernsamband mener det må tydelige retningslinjer til for å klargjøre når det er behov for Gul vest-rollen og når det er nødvendig med Rød knapp-samarbeid. Lederforankringen og hvem som har myndighet til å ta disse beslutningene må være tydelig kommunisert i en felles nasjonal rutine.

Tiltak 2: Rød knapp-samarbeid:

Norsk Barnevernsamband støtter forslaget om Rød knapp-samarbeid med koordineringsansvar på regionalt nivå. Oslo kommune og Oslo politidistrikt har god, nyttig og relevant erfaring med denne type tverrfaglig samarbeid, og kan vise til en rekke av de samme erfaringene, utfordringene og forslagene som ekspertgruppen har kommet fram til. Arbeidet er dokumentert i *Evaluerings- og sluttrapport fra tverretattlig tiltaksgruppe (2020 – 2023)*.

Norsk Barnevernsamband ønsker i forbindelse med forslaget om Rød knapp-samarbeid igjen å påpeke at denne type koordineringsansvar på regionalt nivå vil kreve særlig gode og samstemte rutiner og avklaringer. Det vil for eksempel være viktig at alle kjenner til tersklene for å utløse slikt samarbeid, samt når det er barneverntjenestens Gul vest-rolle og når det er Rød knapp-samarbeidet som kreves.

Tiltak 3: Utrede endringer i reglene om taushetsplikt og informasjonsdeling

Støttes.

Hovedområde 2 – Tiltak utenfor institusjon og fengsel. Mindre inngripende tiltak

Ekspertgruppen uttrykker at et reelt helhetlig (multisystemisk) fokus er avgjørende for å kunne hjelpe barn som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet. Norsk Barnevernsamband støtter i all hovedsak forslaget om å øke tilbudet av riktig tilpassede og helhetlige tiltak for denne gruppen ungdommer, samt særlig å prioritere barn under 15 år.

I denne forbindelse vil det også være avgjørende med riktig dimensjonering, nok ressurser, god implementeringsstøtte og effektiv opplæring til aktuelle tjenester i hele Norge.

Tiltak 4: Utvidelse av Bufetat og BFEs MST-tilbud

Støttes.

Tiltak 5: Opprette MST-CAN i regi av Bufetat og BFE

Norsk Barnevernsamband vurderer at dette tiltaket kan ha effekt, men at riktig dimensjonering vil være viktig for at det skal fungere godt i hele barneverns-Norge uavhengig av geografiske ulikheter.

Tiltak 6: Øke kunnskapen om MST og MST-CAN i barneverntjenestene

Norsk barnevernsamband mener at det er viktig at det avsettes nok tid og ressurser til å sikre opplæring og kunnskapsformidling over tid.

Hovedområde 3 – Forslag til tiltak i institusjon og fengsel

Ekspertutvalget mener dagens institusjonstilbud ikke er tilstrekkelig. Det statlige barnevernet klarer ikke å tilby forsvarlige institusjonstilbud til rett tid. Norsk Barnevernsamband støtter denne vurderingen.

Ekspertutvalget foreslår endring av finansieringsordningen i barnevernet da det er godt dokumentert at barnevernet ikke setter i gang tiltak som i tilstrekkelig grad møter barnas behov. Dette fører til at barnas utfordringer vokser og blir mer alvorlige. Når tiltak som institusjon benyttes som «siste utvei» blir institusjonens mulighet til å komme i posisjon og gi barnet hjelp dårligere. Kostnadene ved institusjonsopphold eller spesialiserte hjelpetiltak kan påvirke kommunens beslutning om å be om tiltak, og på hvilket tidspunkt de ber om det. Norsk Barnevernsamband støtter bekymringen og ser svært positivt på at ekspertutvalget trekker frem dette økonomiske hensynet. Samtidig understreker vi at dimensjoneringen av institusjonstilbudet og andre relevante tiltak blir viktig for at alle barn og ungdommer som trenger slik omfattende hjelp skal få det.

Tiltakene under hovedområde 3 støttes.

Hovedområde 4 – Endringer i barnevernsloven

Endringer i barnevernsloven som skal bidra til at barn som bor på institusjon får bedre og mer individuelt tilpasset hjelp og beskyttelse. Barnets behov skal i større grad være styrende for om det skal være et institusjonsopphold, lengden på oppholdet og for hvilke begrensninger og inngrep som kan benyttes overfor barnet. Endringene har også som formål å styrke barnets rettsikkerhet og rett til medvirkning. Ekspertgruppen foreslår nemndsbehandling hver 4. måned, også kalt periodisk kontroll, samt individuell varighet av institusjonsoppholdet opp til 2 år. De prosessuelle kostnadene skal avhjelpes ved fleksibel behandling.

Norsk Barnevernsamband støtter en mer fleksibel løsning i forbindelse med behandlingen av disse sakene i Barneverns- og helsenemnda, men vi ønsker å påpeke at ny behandling hver 4. måned vil kunne medføre økt merarbeid for den enkelte kontaktperson/saksbehandler i barneverntjenesten og for den enkelte dommer i nemnda/domstolen. Dette er i så fall viktig å ta hensyn til ved fordeling av ressurser.

Slik vi ser det kan forslaget for enkelte unge innebære økt belastning og uro, mens for andre vil det innebære styrket rettssikkerhet og økt medvirkning. Det blir derfor, av hensyn til de unge, viktig å nøye å vurdere samt konsekvensutrede eventuell innføring av tiltaket.

Norsk Barnevernsamband støtter en utvidet og mer fleksibel behandlingsramme på inntil 2 år for ungdommer som er i behov av lang behandlingstid og støtte. På denne måten vil de det gjelder ha muligheten til mer ro i behandlingsforløpet. Flere aktører påpeker behovet enkelte barn og ungdom har til et lengre behandlingsløp enn dagens standard på ett år.